

Iz zgodovine kerščanske ljudske šole.

Tako se je tedaj ljudstvo odgojevalo. Žlahtna gospoda pa odgojevala je svoje otroke po vitežkih gradovih, ki so tako ošabno ozirali se na plan. Mati sama je čuvala do sedmega leta nad sinom in hčerjo, in od nje in od grajskega kaplana naučila sta se poglavitnih resnic kerščanstva in kerščanskega življenja. Poglavitno se je pa potem prizadevala moška mladost izuriti se za lov in za vojsko in navaditi se obnašanja v vitežkih družbah; tudi se je vadila na harpo brenkati. Poslali so vitežkega dečka na grad kakšnega bližnjega žlahtnika ali na knezov dvor, da je gospem stregel in prisvojil si dvorljivosti vitezom potrebne; od 14. leta spremljal je pa svojega gospoda v vojsko in na turnirje. Prigodilo se je, da se mladi vitez dostikrat še pisati in brati ni navadil ali pa komaj za silo. Pesmice kovati je vendar štelo se med sedmere znanosti, katerih se je vitez naučil. Mlajši sinovi so se pa toliko bolj vadili v vedah, ter so jih odgojevali izverstni učeniki po samostanih. Iz teh so postali opatje in škofje, ki so veliko pripomogli za dušno omiko tistega časa.

Vitežke hčere je pa mati v gospodinjstvu in v ročnih delih podučevala. — Hčere iz imenitnih rodov in pošiljali so pa na knezov dvor. V družbi s knežnimi hčeri podučevala jih je tam učiteljica v ročnih delih in drugih potrebnih rečeh. Nekatere so pa šle v mnoge ženske samostane; tam so se naučile vsega, kar jim je bilo potrebnega za ta in uni svet. Žene, ki so se tam učile, znale so večkrat bolje brati in pisati kakor možje; umele so petje in godbo in tudi pesniške dela tistega časa; nekatere so še celó same kaj spisovale.

Sme se reči, da se je tudi podučevanje ljudstva kaj dobro pospeševalo, ko bi ravno drugih prič ne imeli, kakor velikanske cerkve (dome) in številne dobrotne in pobožne zavode onega časa. To nam zadosti razumljivo spričuje, da ljudje, ki so toliko darovali za umetne in učene stavbe in za dobrotne naprave, niso bili nevedni, pa tudi ne brezbožni in vnemarjeni. Kdo drugi pa je vse to napravil? Velikanske dela pa, ki so povsod kakor iz tal rastle, izobraževale so pa tudi množico na dalje. Nebeške resnice poočitali so veličastni spominiki iz kamna in krasno praznovane cerkvene svečanosti. To je že ljudstvo podučevalo; nagibalo ga je pa tudi iskati temeljitega po-

dučevanja. Obertnija je cvetela, da nikdar prej ne tako; kupčija se je močno močno razširjevala, kar nam zadosti zagotovi, da se je ljudstvo izverstno odgojevalo.

(Dalje prih.)

Opominek za učitelja mesca vinotoka.

Ta mesec se večidel začne že šolsko leto v gimnazijalnih, rečnih in poglavitnih ljudskih šolah. Za srečen začetek šolskega leta poje se navadno velika sv. maša z „Veni sancte spiritus“. — Ljubi učitelj, nikar ne zamudi te cerkvene slovesnosti! Misli: „Začni z Bogom vsako delo, in bo dober tek imelo!“ — Vpisovanje novih učencov naj bo navadno le o začetku šolskega leta. Tirjaj, da pervikrat pripeljejo starši, ne pa posli učence v šolo. Otroke, ki še niso godni za šolo, prijazno odpravi za drugo leto. Za otroke je dan, kadar pervikrat v šolo pridejo, kaj imeniten primerek; takrat začne se jim neka novo doba v življenji. Treba je tedaj, da je ta dan vesel in primerno prazničen. Pozveduje naj se pa tudi po otrocih, ki so za šolo godni, pa se še niso oglasili. — Iz vertov naj se konec tega mesca vse spravi, kar ne ostane čez zimo na njih.

Novice.

Bere se, da vlade tu pa tam po Nemškem, pa tudi mestno svetovavstvo na Dunaji stan ljudskih učiteljev precej zboljšujejo. V Sachsen-Altenburgu vелеva nova postava, da naj se na kmetih učiteljem plača določi naj manj po 200, 230 in 260 tolarjev, v mestih pa po 200, 250 in 300 tolarjev. Dunajski mestni odbor je tudi nasvetoval, da naj se podučiteljem po 100 gold., učiteljem pa po 200 gold. na leto poboljška daje in sicer tako dolgo, da se bo popolno vredila učiteljska plača. Ta lepi zgled posnema že tudi sl. ljubljansko mestno svetovavstvo, ker je že vlani in letosi dvema učiteljema malih šol dodala k plači po 100. gold. Slava! Naj bi vsem ubogim slovenskim učiteljem kmali prišle boljše letine!

Iz Maribora. Ljubi „Tovars!“ Dolgo sem molčal, ker so me motile domače opravila. Zdaj pa ti zopet kaj lepega naznanim. — Spraševanja po naših učilnicah so dokončane, in mislim, da nismo naj zadnji v naših krajih, akoravno ni vse več tako po nemški, kakor nekdanj, ko smo dobivali sramne tablice, če smo kaj „bindisch“ govo-